

Møllerdammen Naturbarnehage

2026-2027

Møllerdammen Naturbarnehage, Hvittingfossveien 350, 3089 Holmestrand

hilde@mollerdammen.no Tlf: 484 27 206

Årsplan er godkjent av SU 04.08.2026

Visjon:

«Gode opplevelser og
varige minner»

Innhold

Drift	4
Rammer for barnehagens drift	5
Visjon og verdisyn	6
HMS – helse, miljø og sikkerhet	8
Foreldresamarbeid	9
Barnehagens innhold	10
Tema for dette barnehageåret	13
Digital kompetanse	14
Voksenrollen	15
Tilvenning og overganger i Møllerdammen Naturbarnehage	16
Læring, omsorg, lek og danning	17
Trafikksikkerhet	19
Fagområdene i barnehagen	20
Progresjon	23
Sosial kompetanse	25
SmART oppvekst	26
Mobbing og et trygt barnehagemiljø	27
Bærekraftig utvikling	28
Likestilling og likeverd	29
Pedagogisk dokumentasjon	29
Personalsamarbeid	30
Planlegging, dokumentasjon og vurdering	30
Mangfold	31
Årets tema - Musikk	32

Velkommen til Møllerdammen Naturbarnehage

Årsplanen

tar utgangspunkt i «Lov om barnehager med forskrifter» (Lovdata) og «Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver» (Utdanningsdirektoratet).

Møllerdammen Naturbarnehage har 4 avdelinger.

Vi har aldersinndelte avdelinger; Nøtteliten for 1 åringer, Kvisten for 2 åringer, Kongla for 3-4 åringer og Stubben for 4-6 åringer.

Åpningstiden er 06.45 – 17.00

Barnehagen har 5 planleggingsdager i året. Da er barnehagen stengt. Barnehagen har åpent mandag – onsdag i påskeuken, onsdag før skjærtorsdag stenger barnehagen kl. 12.00. Vi er stengt jul-/nyttårsaften samt romjulen.

Planleggingsdager for 2026-2027 er: 24.08, 2.11, 4.1, 8.2 og 10.05.

Dagsrytme

06.45 Barnehagen åpner

07.30-8.30 Frokost, medbrakt matpakke

08.30-11.00 Ulike aktiviteter, frilek, lekegrupper, utelek, turer og samlingsstund

11.00/11.30 Lunsj, lages i barnehagen

12.00/12.30 Utetid/hvile for de yngste

14.00 Mellommåltid Frilek

17.00 Barnehagen stenger

Drift

Eier: Renate Kjennerud, tlf. 971 13 656

Styrer: Hilde Lauritsen, tlf. 484 27 206

Vaktmester/kokk/sjåfør: Thomas Aastrøm

Spesialpedagog: Sandra R. Cakure og Lise Davidsen

Nøtteliten 1åringer	Kvisten 2åringer	Kongla 3-4åringer	Stubben 5- 6åringer
Mobil: 465 43 840 Avdelingsleder: Christina Skillingshaug Barnehagelærer: Beatrice Vorvik Nykaas Pedagogiske medarbeidere/fag- arbeider: Maria Wenneck Lucy Louise Gutteridge	Mobil: 453 96 765 Avdelingsleder: Ida Andreassen Barnehagelærer: Konstanse Skjeggerød Olsen Pedagogiske medarbeidere/fag- arbeider: Jeliamer S. Jentoft Tuva Berg Sandåker	Mobil: 413 55 167 Avdelingsleder: Marthe F. Røstad Pedagogiske medarbeidere/fag- arbeidere: Sara Thorvaldsen Håkon F. Løvlie	Mobil: 465 08 675 Avdelingsleder: Renate Kjennerud Pedagogiske medarbeidere/fag- arbeidere: Juliane Z. Slåtta Stine E. Lindquist Olav B. Rygg

Styret og SU

Styret	SU
Leder: Renate Kjennerud Styremedlem: Thomas Aastrøm Styremedlem: Elise Skolem Styremedlem: Andreas Minde	Marianne Husvær Hilde Lamo

Samarbeidspartnere

Samarbeidspartnere	Kontaktpersoner
PPT (pedagogiskpsykologisk tjeneste)	Line Solheim
Helsestasjon	Marte Feiring Sollid
Barnevern	Anette Nilsen Olsen
BUPA Psykisk helsevern	Ingen spesielle Tove Askjær

Rammer for barnehagens drift

Møllerdammen Naturbarnehage AS drives etter Lov om barnehager (barnehageloven) og Rammeplan for barnehagens oppgaver og innhold (Kunnskapsdirektoratet).

Barnehagens årsplan gir informasjon om barnehagen, barnehagens satsningsområde og nasjonale føringer.

Barnehageloven

«Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og læringsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem» (Barnehageloven §1 Formål). Dette legger grunnlaget for vårt arbeid i barnehagen, hvor vi vektlegger et nært og tillitsfullt samarbeid med foresatte til barnets beste.

Videre står det «barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle området» og at den «skal støtte barna nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter» (Barnehageloven §2 Barnehagens innhold). I vår praksis betyr dette at vi legger til rette for et variert og stimulerende miljø hvor barn får utforske, undre seg og utvikle seg i sitt eget tempo, med utgangspunkt i det de selv er opptatt av.

Formålsparagraf for barnehager

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De har rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og

trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Visjon og verdisyn

Visjon

«Gode opplevelser og varige minner»

I Møllerdammen Naturbarnehage er visjonen vår en tydelig rettesnor for arbeidet vårt i hverdagen. Vi skal legge til rette for et trygt, inkluderende og utviklende miljø der både barn og foresatte opplever trivsel, tilhørighet og tillit. Gjennom gode relasjoner, varierte aktiviteter og nærhet til naturen ønsker vi å gi barna opplevelser og erfaringer som danner grunnlag for livslang læring og minner som varer.

For barna innebærer dette en hverdag preget av lek, nysgjerrighet og mestring. Når barna møtes med anerkjennelse, respekt og omsorg, skapes det rom for utforskning, kreativitet og utvikling. Vi legger vekt på å skape gode øyeblikk i hverdagen. Øyeblikk som gir glede, styrker selvfølelse og bidrar til positive erfaringer.

For foresatte handler visjonen vår om trygghet og tillit til at barnet deres blir godt ivaretatt i et faglig sterkt og omsorgsfullt miljø. Vi ønsker å møte foresatte med åpenhet, respekt og god dialog, og legge til rette for et godt samarbeid der de opplever seg som en viktig del av barnets barnehagehverdag.

Vårt verdisyn

Vår pedagogiske praksis bygger på verdiene **omsorg, trygghet, anerkjennelse, respekt, mestring, opplevelse, glede og humor**. Verdiene skal prege hele barnehagehverdagen og være tydelige i måten vi møter barn, foresatte og hverandre på.

Omsorg og trygghet

Vi møter barna med nærhet, varme og tilstedeværelse. Hvert barn skal oppleve å bli sett, forstått og ivaretatt av voksne som er sensitive og engasjerte i barnets behov, hver dag.

Anerkjennelse

Vi møter barna med respekt for den de er. Hvert barn er unikt, og vi verdsetter mangfold og ulikhet. Anerkjennelse innebærer å ta barnets følelser, uttrykk og perspektiver på alvor.

Respekt

Vi viser respekt gjennom å lytte, være åpne og nysgjerrige. Barna møtes på sine premisser, og vi tar hensyn til deres alder, utvikling og forutsetninger.

Mestring og opplevelser

Barna skal få erfare mestring gjennom varierte og meningsfulle aktiviteter. Naturen er en viktig læringsarena hos oss, og gir rom for utforsking, utfordringer og gode opplevelser som styrker barnas tro på egne evner.

Glede og humor

Hverdagen skal være preget av glede, lek og latter. Vi ønsker at barna skal oppleve trivsel og trygghet, og ha rom til å uttrykke seg fritt og være seg selv.

Gjennom vårt verdisyn og vår visjon legger vi til rette for et inkluderende og utviklende barnehagemiljø, der barna får være nysgjerrige, trygge og aktive deltakere i egen hverdag og hvor barndommen fylles med mening, læring og gode opplevelser.

HMS – helse, miljø og sikkerhet

«Forskrift om miljørettet helsevern i barnehagen og skoler» og «internkontrollforskriften» gir oss retningslinjer for HMS-arbeidet.

I barnehagen har vi rutiner for internkontroll som ivaretar bestemmelsene på en systematisk måte. Disse rutinene oppdateres jevnlig, og vi arbeider kontinuerlig for å hele tiden å bli bedre.

Vi har fokus på et helsefremmende miljø hvor sikkerheten blir ivaretatt. Vi jobber for at barn, foreldre, personal, vaktmester, renholder, praksiselever og studenter skal trives hos oss.

Foreldresamarbeid

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danningsgrunnlag for allsidig utvikling» (Barnehageloven, §1). Et godt samarbeid mellom hjem og barnehage er en viktig forutsetning for barnets trivsel og utvikling. Vi legger vekt på å bygge relasjoner preget av gjensidig tillit, åpenhet og respekt i møte med foresatte.

Vi ønsker at alle foreldre skal oppleve å bli sett, hørt og ivaretatt. Gjennom god dialog og jevnlig informasjonsutveksling legger vi tilrette for et samarbeid der foresatte opplever å kunne være aktive deltakere i barnets barnehagehverdag.

Daglig dialog

Vi ønsker at levering og henting skal være gode møtepunkter mellom hjem og barnehage. Her utveksles små og store erfaringer fra barnets dag, og det gis rom for korte samtaler og beskjeder.

Informasjon og kommunikasjon

Barnehagen benytter **Kidplan** som vårt digitale informasjonsverktøy. Her deler vi månedsplaner og månedsbrev, viktig informasjon og beskjeder, samt bilder og glimt fra barnas hverdag. Ved behov benytter vi også SMS eller telefonkontakt for rask kommunikasjon.

Møter og arrangementer

Gjennom året inviterer vi til ulike sosiale arrangementer, som frokostmøter, kunstutstillinger og sommeravslutning. Dette er viktige møteplasser som bidrar til å styrke fellesskapet mellom barn, foresatte og personalet.

Vi har også faste møtepunkt med foresatte:

- **To foreldremøter** i året, med informasjon og aktuelle faglige temaer. Her får også foreldre delta aktivt i planleggingen av videre barnehageår, evt. barnehageåret som kommer.
- **Foreldrerådsmøte** i etterkant av første foreldremøte, ledet av foreldrerepresentanter i samarbeidsutvalget (SU).
- **Samarbeidsutvalgsmøter** (SU) to ganger i året
- **To foreldresamtaler** i året, med fokus på barnets trivsel, utvikling og deltakelse

Det er alltid mulig å avtale ekstra samtaler ved behov. Ved behov gjennomføres også ansvarsgruppemøter og andre individuelle oppfølgingsmøter i samarbeid med foresatte.

Et inkluderende miljø

Vi ønsker at både barn og foresatte skal oppleve seg velkommen i barnehagen. Vi legger vekt på å være tilgjengelige, vise interesse og møte hver enkelt med vennlighet og respekt. Målet er å bygge gode relasjoner og et inkluderende fellesskap rundt barnet.

Barnehagens innhold

Satsningsområde i Holmestrand kommune

Satsningsområdene utarbeides både nasjonalt og lokalt, og gir en overordnet føring og en retning for barnehagens arbeid med kompetanseutvikling. De lokale satsningsområdene dette året er inkludering, og et godt språk- og lekemiljø.

«Opplæringsløpet i Holmestrand kommune skal ha en helsefremmende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barn og elevers psykiske og fysiske helse skal fremmes i utdanningsløpet. Barnehage og skole skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd, og være et trygt og utfordrende sted der barn og unge kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap.

Livsmestringskompetanse

I vår barnehage jobber vi aktivt med å fremme barnas fysiske og psykiske helse. Gjennom hele barnehageåret har vi fokus på livsmestring, som handler om å gi barna ferdigheter og erfaringer som styrer deres evne til å møte utfordringer, håndtere følelser og erfaringer, og utvikle en positiv selvfølelse - både på kort og lang sikt. Barnehagen har en helsefremmende og forebyggende funksjon, og skal bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Personalet har ansvar for å skape et trygt, inkluderende og utviklingsstøttende miljø hvor hvert barn får oppleve egenverdi og tilhørighet i fellesskapet. Vi legger tilrette for at barna får kjenne på mestring og glede over egne fremskritt – også når noe er vanskelig. Mestring handler ikke bare om å lykkes, men også om å tørre å prøve, erfare motgang og få støtte til å prøve igjen. Barn har en naturlig motivasjon for å lære og utvikle seg, og vår rolle som omsorgsfulle voksne er å støtte denne utviklingen gjennom anerkjennelse, veiledning og trygge relasjoner. Gjennom arbeid med livsmestring styrker vi barnas:

- Sosiale ferdigheter
- Evne til emosjonell regulering
- Motstandskraft (resiliens)
- Trivsel og psykisk velvære
- Vi har et særlig fokus på å forebygge krenkelser og mobbing, og fremme vennskap og fellesskap. Livsmestring er en integrert del av hverdagen i barnehagen – gjennom lek, samspill, samtaler, rutiner og tilrettelagte aktiviteter.

Språklig kompetanse

Språk utvikles gjennom hele barndommen og er en viktig del av barnas læring, samspill og identitetsutvikling. Barnehagen har derfor en sentral oppgave i å støtte og fremme barnas språklige ferdigheter. De første leveårene er særlig betydningsfulle for språkutviklingen, og i Møllerdammen Naturbarnehage arbeider vi bevisst for å skape et trygt, stimulerende og inkluderende språkmiljø. Gjennom lek, hverdagsaktiviteter og gode relasjoner får barna rike muligheter til å uttrykke seg, utforske språk og utvikle sin språklige kompetanse.

Tidlig språkstimulering

Gjennom lek, samspill, musikk, rytme, kroppslige uttrykk og utforskning av språk kommuniserer barna med omgivelsene sine og knytter relasjoner til andre. Personalet har en viktig oppgave i å være lydhøre for barnas uttrykk, anerkjenne det de formidler og sette ord på erfaringer, følelser og opplevelser. Ved å skape gode samtaler og et trygt kommunikasjonsmiljø bidrar vi til at barna opplever å bli forstått og verdsatt, noe som er viktig for både språklig, sosial og emosjonell utvikling.

Språk, identitet og følelser

Språket er personlig og nært knyttet til identitet og følelser. Barna bruker ofte en kreativ og fantasifull form for kommunikasjon, spesielt i lek med hverandre. Vi verdsetter denne leken og støtter barna i å utforske språkets mange former som en del av deres personlige utvikling.

Morsmål og flerspråklighet

Et godt utviklet morsmål gir et viktig grunnlag for all videre språklæring, inkludert utvikling av norsk som andrespråk. For barn med et annet morsmål enn norsk, er det viktig at de får bruke og utvikle sitt morsmål samtidig som de får støtte til å utvikle norskspråklig kompetanse. Vi legger til rette for at alle barn skal oppleve mestring, tilhørighet og språklig utvikling.

Et rikt språkmiljø

Vi skaper et miljø hvor barna "bader i språk" – de får rikelig med muligheter til å høre, bruke og eksperimentere med språk i trygge og varierte situasjoner. Språket brukes som verktøy for kommunikasjon, tenkning og følelsesuttrykk.

Barna får erfaring med:

- Samtaler i små og store grupper
- Høytlesing og bokstunder
- Rim, regler og sanger
- Lydleker og rytmeaktiviteter
- Varierte språkstimulerende aktiviteter i både lek og hverdagsrutiner

Tidlig innsats

Noen barn har behov for ekstra støtte i sin språkutvikling. Vi er bevisste på å oppdage og følge opp barn som viser tegn til forsinket språkutvikling eller språkvansker. Samarbeid med foresatte og aktuelle instanser som PPT er en viktig del av arbeidet for å sikre tidlig hjelp og riktig tilrettelegging.

Personalets rolle

De voksne er språkmodeller for barna, og det stiller krav til bevissthet i kommunikasjonen. Personalet møter barna med språk som er tilpasset deres nivå, og bygger et inkluderende språkmiljø som fremmer språklig trygghet og utvikling for alle.

Traumeforståelse og traumebevisst omsorg

I barnehagen er vi opptatt av å møte alle barn med omsorg, forståelse og trygghet. Barns erfaringer og livssituasjon kan påvirke hvordan de har det, hvordan de uttrykker følelser og hvordan de samhandler med andre. Derfor er det viktig at personalet har kunnskap om hvordan ulike belastninger og stress kan påvirke barns utvikling og trivsel.

En bevisst og sensitiv tilnærming innebærer at vi forsøker å forstå hva som ligger bak barnas handlinger og uttrykk. Vi møter barna med nysgjerrighet, respekt og anerkjennelse, og legger vekt på å bygge trygge relasjoner som gir grunnlag for utvikling, læring og mestring. Ved å være tilstedeværende og støttende voksne ønsker vi å skape et miljø der alle barn opplever tilhørighet, forutsigbarhet og trygghet.

Traumebevisst omsorg er ikke en metode, men en verdiforankret forståelsesramme. Den tar høyde for barns livsbetingelser, særlig opplevelser i tidlig barndom, og legger til rette for omsorg og støtte som er tilpasset det enkelte barns behov – uavhengig av om barnet har en kjent traumehistorikk eller ikke. Utviklingstraumer kan påvirke barn på flere nivåer – fysisk, følelsesmessig, kognitivt og sosialt. Omsorgen vi tilbyr må derfor ta hensyn til både hva barnet har opplevd, hva det har gått glipp av, og hvordan det har det her og nå.

Traumebevisst omsorg bygger på tre grunnpilarer:

Trygghet – barn trenger forutsigbare, varme og stabile voksne

Relasjoner – utvikling skjer i trygge og meningsfulle relasjoner

Følelsesregulering – barn må få støtte til å forstå og håndtere egne følelser

Denne tilnærmingen gir oss et felles faglig språk og en etisk forankring i møte med alle barn – og særlig de som trenger det mest. Ved å møte barn med traumebevissthet, legger vi til rette for helhetlig utvikling, mestring og livskvalitet.

Tema for dette barnehageåret

Ved Møllerdammen Naturbarnehage vil **musikk** være et gjennomgående tema i barnehageåret 2026 - 2027. Vi ser på musikk som en naturlig og inkluderende uttrykksform som gir barna mulighet til å kommunisere, leke og bygge relasjoner på tvers av språk, alder og bakgrunn. Gjennom musikk skapes det fellesskap, tilhørighet og trygghet, og vi ønsker å bruke musikken aktivt for å styrke barnas sosiale kompetanse og opplevelse av å høre til.

Som naturbarnehage vil vi i stor grad ta med oss musikken ut. Naturen gir oss et unikt rom for utforskning av lyd, rytme og bevegelse. Vi vil lytte til naturens egne lyder; vind i trærne, fuglesang, regndråper og knitring fra bål, og bruke dette som inspirasjon i vårt musikalske arbeid. Barna får utforske hvordan pinner, steiner, vann og andre naturmaterialer kan bli til instrumenter, og hvordan kroppen kan brukes til å skape rytmer i samspill med omgivelsene. Musikk vil være en integrert del av hverdagen vår både ute og inne, i samlingsstunder, på tur og i lek. Gjennom sang, rytme, bevegelse og bruk av instrumenter får barna oppleve glede, mestring og skaperglede. Vi legger til rette for at barna skal få uttrykke seg på ulike måter, både individuelt og i fellesskap, og at de skal få utvikle tro på seg selv og mot til å delta og stå frem i en gruppe.

I tråd med rammeplanens fagområder bruker vi musikk som et verktøy for læring og utvikling. Arbeid med lyd, rytme og språk stimulerer barnas språkutvikling og kommunikasjonsevner. Gjennom musikkaktiviteter får barna erfaring med å lytte, samhandle og skape sammen med andre. Musikk og bevegelse bidrar også til utvikling av både kropp og sanser, og gir rom for utforskning, nysgjerrighet og undring - spesielt i møte med naturen.

Vi vil utforske et mangfold av musikksgangre, uttrykksformer og kulturelle tradisjoner, og samtidig gi rom for å skape vår egen «naturmusikk». Gjennom prosjekter og temaarbeid får barna bli kjent med ulike instrumenter, lyder og rytmer, og vi legger vekt på at læringen skal skje gjennom lek og opplevelser. Det fysiske miljøet både ute og inne, skal inspirere til kreativitet og utfoldelse. Personalet har en viktig rolle i å støtte og videreutvikle barnas initiativ, og bidra til at den musikalske barnekulturen får blomstre i samspill med naturen rundt oss. Gjennom året vil vi arbeide med ulike musikkprosjekter som gir barna erfaringer med samarbeid, konsentrasjon og mestring. Vi ønsker at alle barn, uavhengig av forutsetninger, skal oppleve å kunne delta og bidra i fellesskapet.

Avslutningsvis vil vi markere arbeidet med små og større fremføringer, gjerne også ute i naturen, der barna får vise frem det de har erfart og skapt sammen. Gjennom satsningen på musikk ønsker vi å gi barna en rik «ryggsekk» av opplevelser, der natur, glede, kreativitet, relasjoner og uttrykk står i sentrum.

Digital kompetanse

I Møllerdammen Naturbarnehage jobber vi med digital praksis som en integrert del av det pedagogiske arbeidet. Digital kompetanse handler ikke bare om bruk av teknologi, men om å utvikle barns nysgjerrighet, skaperglede og utforskertrang i møte med digitale verktøy – på en trygg, reflektert og pedagogisk måte.

Vi bruker digitale verktøy som:

Nettbrett, kamera, digitalt mikroskop og lydopptaker – for å dokumentere opplevelser, lage egne historier og uttrykke seg kreativt.

Pedagogiske apper og spill – for å støtte utvikling av språk, matematikk og logisk tenkning på en engasjerende måte.

Digitale fortellinger og bøker – barna skaper egne digitale historier og leser interaktive bøker som stimulerer språk og fantasi.

Utforskning av natur og vitenskap – med digitale mikroskop, værstasjoner og observasjonsverktøy oppdager barna detaljer i naturen og lærer om klima og miljø.

Personalet veileder barna i bruken av digitale verktøy og legger vekt på kreativitet, refleksjon og undring framfor skjermtid alene. Slik gir vi barna erfaringer som kombinerer teknologi med lek, læring og utforskning – i tråd med barnehagens verdier og rammeplanens intensjoner.

Voksenrollen

De ansatte i barnehagen har en sentral rolle i å skape et trygt, inkluderende og inspirerende miljø for barna. Gjennom gode relasjoner, omsorg og faglig bevissthet bidrar vi til at barna opplever trivsel, mestring og utvikling i hverdagen. Vi vet at kvaliteten på samspillet mellom barn og voksne har stor betydning for barnas læring og utvikling, og vi arbeider derfor aktivt for å være tilstedeværende, engasjerte og støttende voksne.

I Møllerdammen Naturbarnehage er vi opptatt av refleksjon, samarbeid og kontinuerlig utvikling av egen praksis. Gjennom faglig nysgjerrighet, arbeidsglede og et felles verdigrunnlag ønsker vi å skape et miljø der både barn og voksne opplever trygghet, tilhørighet og utvikling. Med musikk som årets tema vil vi også bruke sang, rytme, bevegelse og musikkopplevelser som verktøy for å styrke fellesskap, kommunikasjon og glede.

Mål for voksenrollen i barnas hverdag

- Være **nærværende voksne** som deltar aktivt i barnas lek og aktiviteter, samtidig som vi gir rom for barnas egne initiativ.
- Skape **trygge relasjoner** gjennom **omsorg, anerkjennelse og respekt** for hvert enkelt barn.
- Legge til rette for et **inkluderende lekemiljø** som fremmer fantasi, kreativitet, utforsking og fellesskap.
- Bruke sang, musikk og rytme som en naturlig del av hverdagen for å **stimulere språk, samspill og glede**.
- **Støtte barnas språkutvikling** gjennom samtaler, høytlesning, lek og felles opplevelser.
- **Veilede barna** i sosialt samspill og hjelpe dem med å utvikle empati, samarbeidsevne og respekt for andre.
- **Fremheve og anerkjenne** positive handlinger og bidra til et inkluderende fellesskap der alle føler seg **verdsatt**.
- **Hjelpe barna** med å håndtere uenigheter og konflikter på en trygg og konstruktiv måte.
- Organisere aktiviteter og lek i mindre grupper når det er hensiktsmessig, for å **skape nærhet, ro og gode relasjoner**.
- **Samarbeide** godt som personale og fordele oss bevisst i ulike læringsmiljøer inne og ute for å ivareta hele barnegruppen.

Vi ønsker å være varme, tydelige og engasjerte voksne som møter barna med omsorg, nysgjerrighet og respekt. Gjennom vår tilstedeværelse og faglige kompetanse legger vi grunnlaget for et trygt læringsmiljø der barna får utvikle seg, oppleve mestring og kjenne på gleden ved å være en del av fellesskapet.

Tilvenning og overganger i Møllerdammen Naturbarnehage

Oppstart og tilvenning

En trygg start i barnehagen er viktig for både barn og foresatte. Vi legger stor vekt på et godt samarbeid med hjemmet for å skape trygghet og tillit i den første tiden. Gjennom nær kontakt, forutsigbare rutiner og tilstedeværende voksne får barnet gradvis bli kjent med barnehagens miljø, de ansatte og de andre barna. Vi tilpasser tilvenningen etter barnets behov og legger til rette for at overgangen til barnehagehverdagen skal oppleves som trygg og positiv.

Overganger mellom avdelingene

Når barna skal bytte avdeling, planlegges overgangen i god tid. Gjennom våren får barna jevnlig besøke den nye avdelingen og delta i aktiviteter sammen med både barn og voksne der. På denne måten blir de gradvis kjent med nye omgivelser, rutiner og relasjoner. Målet er at barna skal oppleve mestring, tilhørighet og trygghet i møte med nye utfordringer.

Overgang fra barnehage til skole

Barnehagen samarbeider tett med foresatte, skole og skolefritidsordning (SFO) for å sikre en god overgang til skolestart. Gjennom ulike aktiviteter og besøk får barna mulighet til å bli kjent med det som venter dem. Vi følger Holmestrand kommunes rutiner og retningslinjer for overgang mellom barnehage og skole, og arbeider for at hvert barn skal møte skolestarten med trygghet, nysgjerrighet og tro på egne ferdigheter.

Læring, omsorg, lek og danning

Læring

I barnehagen skjer læring gjennom hele dagen – i lek, samspill, utforsking og hverdagsaktiviteter. Barn lærer best når de får være aktive deltakere, utforske med kropp og sanser og gjøre egne erfaringer. Derfor legger vi til rette for et miljø som vekker nysgjerrighet, undring og lærelyst.

I Møllerdammen Naturbarnehage tar vi utgangspunkt i barnas interesser og initiativ når vi planlegger aktiviteter og prosjekter. Vi observerer, lytter og undrer oss sammen med barna, og støtter dem i å utforske verden rundt seg. Gjennom lek, samtaler, naturmøter og praktiske erfaringer får barna mulighet til å utvikle kunnskaper, ferdigheter og forståelse.

Med musikk som tema dette året vil sang, rytme, bevegelse og musikalske opplevelser være en naturlig del av læringsmiljøet. Musikk gir barna mulighet til å uttrykke seg, samarbeide, utforske kreativitet og oppleve mestring på ulike måter.

Omsorg

Omsorg er grunnlaget for all trivsel, utvikling og læring i barnehagen. Vi møter barna med varme, respekt og anerkjennelse, og arbeider for at hvert enkelt barn skal oppleve trygghet, tilhørighet og omsorg i hverdagen.

Omsorg kommer til uttrykk i alle situasjoner gjennom dagen – i lek, måltider, påkledning, stell, hvile og samtaler. Vi er opptatt av å være tilstedeværende voksne som ser, lytter til og støtter barna ut fra deres individuelle behov og forutsetninger.

Småbarnsavdelingene

På småbarnsavdelingene er nærhet, trygghet og forutsigbarhet særlig viktig. Personalet er tett på barna gjennom lek og daglige rutiner, og legger vekt på å skape gode relasjoner gjennom omsorgsfulle handlinger, fysisk nærhet og tydelig støtte. Faste rutiner bidrar til oversikt og trygghet i hverdagen.

Store avdelinger

På de store avdelingene støtter personalet barna gjennom veiledning, gode samtaler og deltakelse i lek og aktiviteter. Vi legger til rette for at barna gradvis utvikler selvstendighet og mestring i hverdagsoppgaver, samtidig som de vet at voksne er tilgjengelige når de trenger støtte.

Gjennom hele barnehageløpet ønsker vi å skape et miljø der barna føler seg trygge, verdifulle og betydningsfulle i fellesskapet.

Lek

Leken har en sentral plass i barnehagens hverdag og er barnas viktigste arena for læring, utforsking og sosial utvikling. Gjennom lek bearbeider barna inntrykk, utvikler fantasi og kreativitet, bygger relasjoner og gjør seg erfaringer som danner grunnlag for videre læring.

I Møllerdammen Naturbarnehage legger vi til rette for et variert og inkluderende lekemiljø både ute og inne. Naturen gir rike muligheter for kreativ lek og utforsking, og barna oppfordres til å bruke materialer og omgivelser på egne og fantasifulle måter.

Musikk, sang og bevegelse vil også være en viktig del av leken dette året. Gjennom rytmer, dans, instrumenter og felles musikkopplevelser får barna uttrykke seg, samarbeide og oppleve glede i fellesskap.

Personalet har en aktiv rolle i å støtte leken ved å legge til rette for gode rammer, bidra ved behov og hjelpe barn som trenger støtte for å komme inn i lek eller utvikle samspill med andre. Vi ønsker at alle barn skal oppleve tilhørighet, vennskap og mestring gjennom lek.

Danning

Danning handler om barnets utvikling som menneske og medlem av et fellesskap. Gjennom møter med andre barn, voksne og omgivelsene utvikler barna forståelse for seg selv og andre, og lærer å delta i et fellesskap preget av respekt, omsorg og medvirkning.

I barnehagen skal barna få erfaringer som styrker deres evne til å tenke selvstendig, vise omtanke for andre og ta ansvar ut fra alder og modenhet. Vi legger vekt på gode samtaler, refleksjon og medvirkning i hverdagen, slik at barna får oppleve at deres tanker og meninger har verdi.

Gjennom lek, utforsking, musikkopplevelser og samspill får barna erfaring med samarbeid, demokratiske prosesser og respekt for mangfold. Vi ønsker å bidra til at barna utvikler trygghet i egen identitet, tro på egne evner og forståelse for at vi alle er en viktig del av fellesskapet.

Danning er en kontinuerlig prosess som skjer hver dag, og som legger grunnlaget for livsmestring, empati og aktiv deltakelse i samfunnet.

Trafikksikkerhet

I Møllerdammen Naturbarnehage har vi et sterkt fokus på trafikksikkerhet. Det gjennomføres årlige risikovurderinger, og trafikksikkerhet er et fast tema på foreldremøtene.

For å ivareta sikkerheten har vi etablerte rutiner som omfatter blant annet:

- Turer, både langs vei og til nye steder
- Transport med bil, minibuss, båt, buss og taxi
- Trafikkregler ved henting og levering, herunder fart og parkering
- Sikring av porten og parkering, inkludert regelverk for rygging
- Håndtering av skader og forsvinninger
- Førstehjelpsopplæring for ansatte hvert år, både på land og i vann

Barna får målrettet opplæring i trafikksikkerhet med tema som:

- Trygg atferd ved avgang fra barnehagen og på parkeringsplassen
- Oppførsel langs veien og ved veioverganger
- Bruk av refleksvester og nødvendige sikkerhetsutstyr som bilseter, redningsvest og sykkelhjelmer
- Sjøvettregler gjennom samarbeid med Redningsselskapet
- Førstehjelp, med utgangspunkt i opplegget «Henry»
- Trafikkregler via Trygg trafikks undervisningsopplegg «Tarkus og vennene»

Vi ønsker gjennom dette at barna skal utvikle gode holdninger og ferdigheter for å ferdes trygt i og rundt trafikken.

Fagområdene i barnehagen

Rammeplanen beskriver syv fagområder som danner grunnlaget for det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Fagområdene er tett knyttet sammen og inngår naturlig i barnas lek, utforsking og hverdagsopplevelser. I Møllerdammen Naturbarnehage arbeider vi helhetlig med fagområdene, og gjennom årets tema «Musikk» vil barna få oppleve hvordan læring kan skje gjennom sang, rytme, bevegelse, kreativitet og fellesskap.

Kommunikasjon, språk og tekst

Språk utvikles i samspill med andre og er en viktig del av barnas læring, lek og relasjonsbygging. Vi legger til rette for et rikt språkmiljø der barna får erfaring med ulike måter å uttrykke seg på gjennom samtaler, fortellinger, bøker, rim, regler og sanger.

Vi arbeider blant annet med å:

- bruke bøker, eventyr, sanger, rim og regler aktivt i hverdagen
- skape gode samtaler og undring sammen med barna
- utvide ordforråd og begrepsforståelse
- bli kjent med bokstaver, symboler og skriftspråk
- bruke drama, musikk og fortelling som uttrykksformer
- oppmuntre barna til å fortelle, fabulere og skape egne historier
- utvikle evnen til å lytte og kommunisere med andre

Kropp, bevegelse, mat og helse

Barn lærer gjennom kroppen og har behov for daglig fysisk aktivitet. Gjennom lek, turer, bevegelse og sanseopplevelser utvikler barna motoriske ferdigheter, kroppsbevissthet og glede ved å være aktive.

Vi legger vekt på å:

- tilby varierte turer og naturopplevelser gjennom hele året
- gi barna utfordringer som fremmer motorisk utvikling og mestring
- oppmuntre til selvstendighet i hverdagsaktiviteter
- arbeide med god hygiene og sunne vaner
- skape matglede og gode måltidsopplevelser
- bruke dans, bevegelseslek og musikk som en naturlig del av hverdagen
- styrke barnas kunnskap om egen kropp og helse

Kunst, kultur og kreativitet

Gjennom kunstneriske og kreative aktiviteter får barna utforske, skape og uttrykke seg på ulike måter. Vi ønsker å gi barna erfaringer som stimulerer fantasi, skaperglede og estetiske opplevelser.

Med musikk som årets tema vil dette fagområdet få en særlig sentral plass.

Vi vil blant annet:

- ha musikkksamlinger med sang, rytmer og instrumenter
- utforske ulike musikkssjangre og kulturuttrykk
- bruke dans, drama og bevegelse som uttrykksformer
- arbeide med forming gjennom maling, tegning, leire, perling og konstruksjon
- arrangere fellessamlinger og kulturaktiviteter
- la barna få skape egne musikalske og kreative uttrykk

Natur, miljø og teknologi

Naturen er en viktig læringsarena i Møllerdammen Naturbarnehage. Gjennom lek, utforsking og opplevelser i naturen utvikler barna kunnskap, respekt og omsorg for miljøet rundt seg.

Vi ønsker at barna skal:

- bli kjent med årstidene, værforhold, planter og dyr
- oppleve glede ved å være ute i naturen
- utvikle forståelse for bærekraft og miljøvern
- utforske teknologi gjennom digitale verktøy og tekniske hjelpemidler
- bruke naturmaterialer i lek, musikk og kreative aktiviteter
- oppleve sammenhengen mellom mennesker og natur

Etikk, religion og filosofi

Barnehagen skal bidra til at barna utvikler respekt, toleranse og forståelse for at mennesker lever ulike liv og har ulike tradisjoner og verdier.

Vi arbeider med å:

- markere høytider og tradisjoner
- bli kjent med ulike kulturer og livssyn
- utvikle empati, respekt og omsorg for andre
- undre oss over spørsmål om livet og verden rundt oss
- styrke barnas evne til å reflektere og ta hensyn til andre
- fremme vennskap, inkludering og fellesskap

Nærmiljø og samfunn

Barna skal få erfaring med å være en del av et fellesskap og bli kjent med samfunnet rundt seg. Gjennom opplevelser i nærmiljøet utvikler barna forståelse for mangfold, kultur og demokrati.

Vi legger til rette for at barna:

- blir kjent med lokalmiljøet gjennom turer og aktiviteter
- får erfaring med medvirkning og deltakelse
- blir kjent med ulike kulturer og tradisjoner
- lærer om samene som Norges urfolk
- utforsker offentlige arenaer og tilbud i nærmiljøet
- opplever hvordan musikk og kultur kan samle mennesker på tvers av bakgrunn og alder

Antall, rom og form

Barn møter matematikk i lek og hverdagsaktiviteter hver dag. Gjennom utforsking, problemløsning og praktiske erfaringer utvikler de forståelse for tall, former, mønstre og sammenhenger.

Vi arbeider blant annet med å:

- bruke sanger, rytmer og regler som fremmer matematisk forståelse
- telle, sortere og sammenligne i lek og aktiviteter
- utforske former, størrelser og mønstre
- bruke spill, konstruksjonsmateriell og konkrete

- måle, veie og undersøke ulike mengder
- oppdage matematikk i naturen og nærmiljøet
- utforske rytmer og takter som en del av musikktemaet

Gjennom arbeid med fagområdene ønsker vi å skape et inspirerende læringsmiljø der barna får oppleve glede, mestring, fellesskap og nysgjerrighet. Fagområdene veves sammen i lek, prosjekter og hverdagsaktiviteter, slik at læringen oppleves meningsfull og helhetlig for barna.

Progresjon

I Møllerdammen Naturbarnehage skal alle barn oppleve utvikling, mestring og læring gjennom hele barnehagetiden. Progresjon innebærer at barna får nye erfaringer, utfordringer og muligheter til å utvikle kunnskaper, ferdigheter og forståelse ut fra sine egne forutsetninger.

Barna utvikler seg i ulikt tempo, og progresjon handler derfor ikke om at alle skal lære det samme til samme tid. Personalet skal tilpasse innhold, aktiviteter og utfordringer slik at hvert enkelt barn får oppleve mestring samtidig som de får noe å strekke seg etter.

Hvordan arbeider vi med progresjon?

Vi sikrer progresjon gjennom å:

- observere og følge barnas utvikling, interesser og behov
- tilpasse aktiviteter etter alder, modenhet og individuelle forutsetninger
- gi barna nye utfordringer og erfaringer som bygger videre på det de allerede mestrer
- bruke lek, hverdagsaktiviteter, prosjekter og fagområdene som arenaer for læring og utvikling
- legge til rette for medvirkning slik at barna kan påvirke egen hverdag og læring
- evaluere og videreutvikle det pedagogiske arbeidet gjennom refleksjon og dokumentasjon

Progresjon på småbarnsavdelingene (0–3 år)

På småbarnsavdelingene handler progresjon i stor grad om å skape trygghet, tilhørighet og grunnleggende erfaringer gjennom lek og utforsking.

Barna får blant annet:

- utvikle språk gjennom sang, rim, regler, bøker og samtaler

- utforske kroppen gjennom bevegelse, sansing og motoriske aktiviteter
- oppleve mestring i hverdagsrutiner som måltider, påkledning og lek
- bli kjent med naturen gjennom turer og opplevelser ute
- utvikle sosial kompetanse gjennom samspill med andre barn og voksne
- utforske musikk gjennom sang, rytmer, bevegelser og enkle instrumenter

Progresjon på storbarnsavdelingene (3–6 år)

På storbarnsavdelingene får barna mer komplekse utfordringer og større mulighet til å fordype seg i temaer, prosjekter og samarbeid med andre.

Barna får blant annet:

- videreutvikle språk, ordforråd og evne til refleksjon og samtale
- delta aktivt i planlegging, problemløsning og medvirkning
- utvikle motoriske ferdigheter gjennom variert fysisk aktivitet og friluftsliv
- utforske antall, rom og form gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter
- styrke kreativitet og skaperglede gjennom kunstneriske uttrykk og musikkprosjekter
- utvikle selvstendighet, ansvarsfølelse og sosial kompetanse
- få erfaringer som forbereder dem på overgangen til skole

Progresjon innen årets tema – Musikk

Gjennom året vil barna møte musikk på ulike nivåer tilpasset alder og utvikling.

De yngste barna får erfaring med:

- sang, bevegelse og rytmelek
- lydutforsking og enkle instrumenter
- musikk som støtte for språk og samspill

De eldste barna får erfaring med:

- ulike musikksgangre og kulturuttrykk
- samspill gjennom sang, dans og instrumentbruk

- å skape egne rytmer, tekster og musikalske uttrykk
- å delta i større felles prosjekter og framføringer

Samarbeid med hjemmet

Foresatte er viktige samarbeidspartnere i barnets utvikling. Gjennom daglig kontakt, foreldresamtaler og dokumentasjon deler vi observasjoner og erfaringer knyttet til barnets trivsel, utvikling og læring. Samarbeidet mellom hjem og barnehage bidrar til å skape sammenheng og trygghet for barnet.

Dokumentasjon og vurdering

For å sikre progresjon dokumenterer og vurderer vi det pedagogiske arbeidet gjennom observasjoner, refleksjon, pedagogisk dokumentasjon og samtaler med barna. Dokumentasjonen brukes til å videreutvikle praksis og tilpasse innholdet slik at alle barn får utfordringer og opplevelser som støtter deres videre utvikling.

Sosial kompetanse

I Møllerdammen Naturbarnehage er sosial kompetanse en viktig del av barnas utvikling og læring. Gjennom lek, samspill og felles opplevelser får barna erfaring med å bygge relasjoner, vise omsorg og være en del av et inkluderende fellesskap.

Vi møter barna med tillit, respekt og anerkjennelse, og arbeider for at alle skal oppleve trygghet, tilhørighet og mestring i hverdagen. Barnehagen skal være et sted der vennskap utvikles, fellesskap styrkes og alle barn opplever at de har en betydningsfull plass.

Sosial kompetanse handler om å kunne forstå egne og andres følelser, samarbeide med andre, løse konflikter og vise omtanke og respekt. Disse ferdighetene utvikles gjennom daglige erfaringer og i møte med både barn og voksne.

Vi støtter barnas sosiale utvikling ved å:

- legge til rette for lek og aktiviteter som fremmer samarbeid og fellesskap
- hjelpe barna med å sette ord på følelser, tanker og opplevelser
- veilede barna i konfliktløsning og positiv samhandling
- støtte utviklingen av empati, omsorg og respekt for andre
- oppmuntre barna til å inkludere hverandre i lek og aktiviteter
- styrke barnas evne til å vente på tur, dele og samarbeide

- anerkjenne positive handlinger og gode relasjoner
- være tydelige og trygge rollemodeller i møte med barna

Vennskap og fellesskap

Vennskap har stor betydning for barnas trivsel og utvikling. Gjennom gode relasjoner får barna erfaring med tillit, tilhørighet og omsorg. Vi arbeider aktivt for at alle barn skal oppleve å være en del av fellesskapet og ha mulighet til å utvikle vennskap.

Musikk, sang, bevegelse og felles opplevelser vil dette året være viktige arenaer for å styrke samhold, samarbeid og fellesskapsfølelse. Når barna synger, spiller, danser og skaper sammen, får de erfaring med å lytte til hverandre, samarbeide og bidra inn i en gruppe.

Gjennom et trygt og inkluderende miljø ønsker vi å gi barna et godt grunnlag for videre sosial utvikling, og bidra til at de utvikler respekt for seg selv og andre.

SmART oppvekst

I Møllerdammen Naturbarnehage arbeider vi med SmART oppvekst som en del av vårt arbeid med sosial kompetanse, livsmestring og psykososialt miljø. SmART oppvekst bygger på et styrkebasert perspektiv der vi har fokus på barnas ressurser, styrker og muligheter.

Gjennom arbeidet med styrkeegenskaper får barna erfaring med å kjenne igjen egne og andres positive egenskaper. Vi ønsker å bidra til at barna utvikler et positivt selvbilde, tro på egne evner og gode strategier for å møte utfordringer og motgang.

I hverdagen setter vi fokus på styrker som for eksempel:

- Omsorg
- Vennlighet
- Samarbeid
- Mot
- Utholdenhet
- Nysgjerrighet
- Takknemlighet
- Kreativitet
- Hjelpsomhet

Arbeidet med styrkeegenskapene skjer gjennom lek, samtaler, fortellinger, aktiviteter og refleksjon sammen med barna. Vi hjelper barna med å oppdage egne styrker og se

verdien av styrkene hos andre. Gjennom musikk, sang, samspill og felles opplevelser ønsker vi også å styrke barnas opplevelse av mestring, fellesskap og tilhørighet. Når barna får positive erfaringer med seg selv og andre, utvikler de viktige ferdigheter som kan bidra til god psykisk helse og livsmestring.

Målet med SmART-arbeidet er å styrke barnas sosiale kompetanse, robusthet og tro på egne muligheter, slik at de står bedre rustet til å møte både medgang og motgang gjennom livet.

Mobbing og et trygt barnehagemiljø

I Møllerdammen Naturbarnehage skal alle barn oppleve trygghet, tilhørighet og glede i hverdagen. Vi har nulltoleranse for mobbing, krenkelser, diskriminering og utestenging. Barna skal møte voksne som er tilstedeværende, omsorgsfulle og opptatt av at alle barn skal føle seg som en viktig del av fellesskapet.

Mobbing i barnehagen kan komme til uttrykk på ulike måter. Det kan være barn som gjentatte ganger blir holdt utenfor lek, opplever negative kommentarer eller ikke får delta i fellesskapet på lik linje med andre. Små barn er fortsatt i ferd med å utvikle sosiale ferdigheter, og derfor har de voksne et særlig ansvar for å støtte, veilede og hjelpe barna i samspill med andre.

Vi arbeider aktivt for å skape et inkluderende miljø der vennskap, lek og positive relasjoner står sentralt. Personalet observerer samspillet mellom barna, støtter dem i å bygge vennskap og hjelper dem med å sette ord på følelser, ønsker og behov.

For å forebygge mobbing og utenforskap:

- er personalet aktive og tilstedeværende i barnas lek
- legger vi til rette for inkluderende lekemiljøer
- støtter vi barna i å utvikle empati og omsorg for andre
- hjelper vi barna med konfliktløsning og positiv samhandling
- arbeider vi bevisst med vennskap og fellesskap
- samarbeider vi tett med foresatte dersom utfordringer oppstår

Gjennom varme relasjoner, tydelige voksne og et inkluderende fellesskap ønsker vi at alle barn skal oppleve trygghet, mestring og tilhørighet.

Barns medvirkning

Barn har rett til å uttrykke sine tanker, meninger og ønsker, og til å oppleve at disse blir tatt på alvor. I Møllerdammen Naturbarnehage legger vi vekt på at barnas stemme skal være en naturlig del av hverdagen og det pedagogiske arbeidet.

Barns medvirkning handler ikke om at barna skal bestemme alt, men om at de skal oppleve innflytelse på sin egen hverdag. Når barn får være med å påvirke aktiviteter, lek og valg som angår dem, styrkes deres selvfølelse, mestring og opplevelse av å høre til.

For de yngste barna kommer medvirkning ofte til uttrykk gjennom kroppsspråk, mimikk, lyder og handlinger. Personalet har derfor et ansvar for å være lydhøre, tolke barnas uttrykk og møte dem med respekt og forståelse.

Vi arbeider med barns medvirkning ved å:

- lytte til barnas ideer, tanker og initiativ
- ta utgangspunkt i barnas interesser i planlegging av aktiviteter og prosjekter
- gi barna mulighet til å ta valg i hverdagen
- involvere barna i vurdering av aktiviteter og opplevelser
- anerkjenne både verbale og nonverbale uttrykk

Gjennom medvirkning ønsker vi at barna skal oppleve seg som betydningsfulle deltakere i fellesskapet.

Bærekraftig utvikling

Som Naturbarnehage har vi et særlig ansvar for å gi barna gode opplevelser og erfaringer i naturen. Vi ønsker å bidra til at barna utvikler respekt for miljøet og forståelse for hvordan vi kan ta vare på naturen og ressursene våre.

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på naturen, vise omsorg for andre mennesker og gjøre bevisste valg som også kommer framtidige generasjoner til gode.

Gjennom lek, utforsking og praktiske erfaringer får barna oppleve at de selv kan bidra til å ta vare på miljøet.

Barna får blant annet erfaring med:

- kildesortering og gjenbruk
- bruk av naturmaterialer i lek og skapende aktiviteter
- dyrking og stell av planter

- turer og naturopplevelser gjennom hele året
- samtaler om natur, miljø og ressursbruk
- å ta vare på nærmiljøet vårt

Vi ønsker at barna skal utvikle glede over å være ute i naturen og få et grunnlag for miljøbevisste holdninger og handlinger.

Likestilling og likeverd

Alle barn skal oppleve å bli møtt med respekt, omsorg og anerkjennelse for den de er. I Møllerdammen Naturbarnehage arbeider vi for at alle barn skal ha like muligheter til å delta, bli hørt og oppleve mestring, uavhengig av kjønn, bakgrunn, språk, kultur, religion, funksjonsevne eller familiesituasjon.

Vi ønsker at barna skal utvikle respekt for ulikheter og forståelse for at mennesker kan leve ulike liv og ha forskjellige erfaringer. Samtidig skal alle oppleve at de har samme verdi og er viktige medlemmer av fellesskapet.

Vi arbeider blant annet med å:

- møte alle barn med likeverd og respekt
- fremme vennskap, inkludering og fellesskap
- motvirke diskriminering og stereotypier
- synliggjøre mangfold gjennom bøker, musikk, lek og aktiviteter
- støtte barna i å utvikle positiv selvfølelse og trygg identitet

Gjennom hverdagslige opplevelser og samtaler ønsker vi å bidra til at barna utvikler toleranse, empati og respekt for andre.

Pedagogisk dokumentasjon

Pedagogisk dokumentasjon er et viktig verktøy i vårt arbeid med barns læring, utvikling og medvirkning. Dokumentasjonen hjelper oss med å synliggjøre barnas erfaringer, interesser og læringsprosesser, samtidig som den gir grunnlag for refleksjon og videre planlegging.

Vi dokumenterer blant annet gjennom observasjoner, bilder, barnas produkter, samtaler og prosjektarbeid. Dokumentasjonen brukes aktivt i det pedagogiske arbeidet og danner grunnlag for vurdering og videre utvikling av innholdet i barnehagen.

Dokumentasjonen bidrar til:

- å synliggjøre barnas læring og utvikling
- å styrke samarbeidet mellom hjem og barnehage
- å gi personalet grunnlag for refleksjon og faglig utvikling
- å sikre barns medvirkning i det pedagogiske arbeidet

Vi ønsker at dokumentasjonen skal vise prosessene barna er en del av, og ikke bare ferdige resultater.

Personalsamarbeid

Personalet er barnehagens viktigste ressurs. Kvaliteten på relasjonene mellom barn og voksne har stor betydning for barnas trivsel, utvikling og læring. Derfor arbeider vi kontinuerlig med å utvikle vår kompetanse og styrke samarbeidet mellom ansatte.

Gjennom månedlige personalmøter, planleggingsdager, avdelingsmøter og faglig refleksjon arbeider vi for å sikre et godt og utviklende læringsmiljø for barna.

Vi legger vekt på:

- åpen kommunikasjon og godt samarbeid
- faglig utvikling og kompetanseheving
- refleksjon over egen praksis
- felles forståelse av barnehagens verdigrunnlag og mål
- samarbeid til barnas beste

Et godt personalsamarbeid bidrar til trygghet, kvalitet og kontinuitet i barnehagehverdagen.

Planlegging, dokumentasjon og vurdering

Planlegging, dokumentasjon og vurdering er viktige deler av det pedagogiske arbeidet og bidrar til å sikre kvalitet og progresjon i barnehagen.

Årsplanen gir retning for arbeidet gjennom året, mens månedsplaner og prosjektarbeid konkretiserer innholdet på avdelingene. Gjennom observasjon, refleksjon og evaluering vurderer vi fortløpende om innholdet møter barnas behov, interesser og utviklingsnivå.

Dokumentasjon og vurdering brukes aktivt for å:

- videreutvikle det pedagogiske arbeidet

- sikre progresjon og utvikling
- ivareta barns medvirkning
- styrke samarbeidet med foresatte
- evaluere mål og arbeidsmåter

Mangfold

Mangfold er en naturlig del av samfunnet vårt og en ressurs i barnehagens fellesskap. I Møllerdammen Naturbarnehage ønsker vi at alle barn og familier skal oppleve seg velkomne, sett og verdsatt.

Vi synliggjør mangfold gjennom litteratur, musikk, lek, samtaler og aktiviteter som gjenspeiler ulike kulturer, språk, tradisjoner og familieformer. Vi ønsker at barna skal utvikle nysgjerrighet, respekt og forståelse for mennesker som kan ha andre erfaringer enn dem selv.

For å fremme mangfold og inkludering:

- bruker vi bøker, musikk og materiell som gjenspeiler ulike kulturer og livssyn
- markerer vi ulike høytider og tradisjoner som er representert i barnegruppen
- inviterer vi familier til å dele erfaringer og kulturuttrykk
- legger vi til rette for at alle barn kan delta ut fra egne forutsetninger
- arbeider vi aktivt med vennskap, inkludering og fellesskap

Gjennom positive møter med mangfold ønsker vi å bidra til at barna utvikler respekt, åpenhet og forståelse for andre mennesker og for verden rundt seg.

Årets tema - Musikk

Musikk er en naturlig del av barns hverdag og en viktig kilde til glede, fellesskap, læring og kreativitet. Gjennom sang, rytmer, bevegelse, instrumenter og musikalske opplevelser får barna mulighet til å uttrykke seg på mange ulike måter. Musikk skaper fellesskap, styrker kommunikasjon og gir rom for både lek, utforsking og mestring.

Gjennom året vil vi bruke musikk som en rød tråd i det pedagogiske arbeidet. Barna skal få oppleve, utforske, skape og delta aktivt i musikalske aktiviteter som er tilpasset alder, interesser og utviklingsnivå.

Rammeplanens 7 fagområder

1. Kommunikasjon, språk og tekst

Musikk bidrar til språkutvikling gjennom rim, regler, sang og rytme.

- Synge sanger som styrker ordforråd og begrepsforståelse.
- Bruke rim, regler og rytmeleker.
- Samtale om musikkopplevelser og følelser musikken vekker.
- Lage egne sangtekster sammen med barna.
- Lese bøker om musikk, instrumenter og kjente komponister.
- Bruke musikk og drama som fortellerform.

2. Kropp, bevegelse, mat og helse

Musikk inviterer til bevegelse og gir barna mulighet til å utforske kroppen på ulike måter.

- Danse til ulik musikk og utforske ulike bevegelser.
- Delta i bevegelsesleker med sang og rytme.
- Bruke musikk som inspirasjon til fysisk aktivitet ute og inne.
- Øve på koordinasjon, balanse og kroppsbevissthet gjennom dans og rytme.
- Opplive glede, mestring og fellesskap gjennom musikk og bevegelse.

3. Kunst, kultur og kreativitet

Musikk er en viktig del av kunst og kultur og gir barna mulighet til å uttrykke seg kreativt.

- Utforske ulike instrumenter og lyder.
- Lage egne instrumenter av gjenbruksmaterialer og naturmaterialer.
- Synge, spille og skape musikk sammen.

- Bli kjent med ulike musikksjangre og kulturuttrykk.
- Delta i drama, dans og kreative musikkprosjekter.
- Skape egne musikalske uttrykk og framføringer.

4. Natur, miljø og teknologi

Musikk finnes også i naturen.

- Lytte til naturens lyder og utforske lydlandskap.
- Lage instrumenter av materialer fra naturen.
- Utforske hvordan lyd oppstår og forandrer seg.
- Bruke digitale verktøy til å spille inn lyd og musikk.
- Undersøke hvordan ulike materialer lager forskjellige lyder.
- Samtale om hvordan teknologi brukes til å lage og formidle musikk.

5. Etikk, religion og filosofi

Musikk kan skape fellesskap og gi rom for refleksjon og undring.

- Utforske musikk fra ulike kulturer og tradisjoner.
- Samtale om følelser og opplevelser knyttet til musikk.
- Oppleve respekt for ulike uttrykksformer og musikksmak.
- Reflektere over hvordan musikk kan påvirke stemning og følelser.
- Skape rom for ro, nærvær og fellesskap gjennom musikk.

6. Nærmiljø og samfunn

Musikk er en viktig del av kulturarven og samfunnet vårt.

- Bli kjent med musikktradisjoner fra Norge og andre land.
- Delta på konserter eller kulturelle arrangementer dersom muligheten byr seg.
- Invitere foreldre eller andre ressurspersoner til å dele musikalske erfaringer.
- Synge sanger knyttet til årstider, høytider og tradisjoner.
- Oppleve hvordan musikk kan samle mennesker på tvers av alder og bakgrunn.

7. Antall, rom og form

Musikk gir mange muligheter til å utforske matematiske begreper.

- Klappe rytmer og telle takter.

- Utforske mønstre gjennom rytmer og bevegelser.
- Sammenligne lyder, tempo og styrkegrader.
- Sortere og kategorisere instrumenter.
- Utforske begreper som rask, langsom, høy, lav, lang og kort.
- Oppdage matematiske mønstre i sanger og musikk.

Livsmestring og helse

Musikk kan bidra til glede, trygghet og mestring.

- Oppleve fellesskap gjennom sang og musikkaktiviteter.
- Uttrykke følelser gjennom musikk og bevegelse.
- Styrke selvfølelse gjennom deltakelse og mestring.
- Oppleve glede ved å skape noe sammen med andre.
- Utvikle robusthet gjennom å prøve, øve og mestre nye utfordringer.

Språklig kompetanse

Musikk er en viktig støtte i barns språkutvikling.

- Utvide ordforrådet gjennom sanger og musikkaktiviteter.
- Lære rim, regler og rytmiske mønstre.
- Styrke lytteferdigheter og konsentrasjon.
- Bruke musikk som støtte for minoritetsspråklige barn.
- Oppmuntre barna til å uttrykke tanker, følelser og opplevelser gjennom språk og musikk.

Digital kompetanse

Digitale verktøy kan brukes kreativt i arbeidet med musikk.

- Spille inn sang, lyd og musikk sammen med barna.
- Utforske digitale instrumenter og musikkprogrammer.
- Lage enkle musikkvideoer eller digitale presentasjoner.
- Dokumentere musikkprosjekter gjennom bilder og lydopptak.
- Utforske hvordan musikk kan skapes og deles ved hjelp av teknologi.

Psykososialt lekemiljø

Musikk kan være en viktig arena for inkludering og fellesskap.

- Skape felles opplevelser som styrker gruppetilhørighet.
- Gi alle barn mulighet til å delta ut fra egne forutsetninger.
- Fremme samarbeid gjennom sang, dans og samspill.
- Styrke vennskap og relasjoner gjennom felles aktiviteter.
- Oppleve glede, humor og samhold gjennom musikk.

Voksenrollen

Personalet har en viktig rolle i å skape gode musikalske opplevelser for barna.

- Være aktive deltakere i sang, musikk og bevegelse.
- Inspirere til utforsking, skaperglede og nysgjerrighet.
- Tilrettelegge aktiviteter som er tilpasset barnas alder og interesser.
- Anerkjenne barnas uttrykk og initiativ.
- Skape trygge rammer for deltakelse og mestring.
- Bidra til at musikk blir en naturlig del av hverdagen i barnehagen.

Gjennom årets tema ønsker vi å skape et miljø der musikk blir en kilde til glede, læring, fellesskap og kreativ utfoldelse. Barna skal få oppleve at musikk er noe man kan lytte til, bevege seg til, skape selv og dele med andre.